

בנט מתכנן להגדיל עוד את תקציב הביטחון כדי לרכוש טילים מתקדמים

מאת: עמוס הראל, הארץ (1)

21 בנובמבר 2021

ראש הממשלה נפתלי בנט מבקש להסדיר בעתיד עוד תוספות לתקציב הביטחון, במטרה לשדרג את היכולות ההתקפיות של צה"ל, בעיקר בתחום הטילים והחימוש המדויק לחיל האוויר. בנט סבור כי יש לנצל את הצמיחה המואצת, בעיקר בתעשיית ההיי-טק, ואת הגידול הצפוי בתוצר הלאומי הגולמי - אם משבר הקורונה יסתיים בשנה הקרובה - כדי להעלות את היקף ההשקעות בבניין הכוח בצה"ל.

בקיץ האחרון סיכמו בנט, שר החוץ יאיר לפיד, שר הביטחון בני גנץ ושר האוצר אביגדור ליברמן על הגדלת תקציב הביטחון ל-57.8 מיליארד שקלים בשנה הבאה (בלא הסיוע הביטחוני האמריקאי בסך 3.8 מיליארד דולר בשנה), למרות המשבר שאליו נקלע המשק עקב מגפת הקורונה. חלק גדול מהכסף יועד לשיפור ההיערכות של צה"ל למלחמה "במעגל השלישי" (איראן) ולהשלמת מלאי החימוש שלו. ממשל ג'ו ביידן התחייב להעביר לישראל עוד מיליארד דולר לסיוע בכיסוי ההוצאות במבצע שומר החומות.

בכהונתו כשר ביטחון הטיף ליברמן להקמת "חיל טילים", שיתבסס על טילי קרקע-קרקע ורקטות ויספק מענה משלים לפעילות חיל האוויר נגד הארסנל הנרחב של רקטות שמחזיקים ארגונים כמו חיזבאללה בלבנון וחמאס והג'יהאד האיסלאמי בעזה. צה"ל החל ליישם את הרעיון הזה באופן מוגבל, אולם כעת מסתמנת בדרג המדיני כוונה להרחיבו. בנט סבור כי צריך להאיץ את מאמצי ייצור הטילים של ישראל ולהפנות לכך כספים תוך ניצול העלייה הצפויה בתל"ג.

הכוונה היא לאפשר למשרד הביטחון ולצה"ל להתחייב על הסכמים ארוכי טווח לרכש מהתעשייה הביטחונית הישראלית. ישראל אינה בונה על תוספת לסיוע הביטחוני מארה"ב. להפך - האווירה בקרב האגף השמאלי במפלגה הדמוקרטית מצביעה על ירידה בעוצמת התמיכה הדו-מפלגתית בהעברת הסיוע לישראל.

בנוסף, מערכת הביטחון תאיץ את קידום פרויקט יירוט הטילים והרקטות באמצעות לייזר חשמלי, שמובילות התעשיות הביטחוניות רפאל ואלביט. הפרויקט אמור לספק רובד משלים למערך היירוט, המסתמך על מערכות טילים - חץ, שרביט קסמים וכיפת ברזל. ההנחה היא שבתוך עשור או פחות מכך אפשר יהיה לשלב את הלייזר, שעלות השימוש בו נמוכה בהרבה מהמערכות הקיימות, ובהדרגה להקצות לו משקל רב יותר במערך ההגנה הישראלי. ראש הממשלה התבטא באחרונה בפורומים סגורים כי היירוט באמצעות לייזר עשוי להיות Game Changer, אמצעי שישנה את מאזן הכוחות בין ישראל ליריביה ויגרום להם לחשוב מחדש על התועלת שבשיגור מסות של רקטות לשטחה.

בישראל מזהים חולשה

בשבוע הבא צפויה איראן לחדש את השיחות עם המעצמות בווינה על חזרה להסכם הגרעין. בדרג המדיני ובמערכת הביטחון שוררת פסימיות רבה באשר למגמת השיחות. להערכת ארגוני המודיעין בישראל, הנציגים האיראנים יפגינו קו קשוח בשיחות, בזמן שארה"ב (שלא תשתתף בהן באופן ישיר) משדרת לדעתם כי היא מוכנה כמעט לכל ויתור, ובלבד שההסכם ייחתם מחדש. במגעים עם האמריקאים, ישראל הביעה התנגדות לקבלת הדרישה האיראנית שלפיה יוסרו כל הסנקציות מעל טהראן תמורת חזרתה להסכם והפסקת ההפרות - בלי להתייחס

להתקדמות בפרויקט הגרעין בשנתיים החולפות.

לפי הדו"ח האחרון של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א), שפורסם בשבוע שעבר, איראן תחל את השיחות כשברשותה כמות אורניום מועשר הגדולה פי 11 מזו שהורשתה להחזיק על פי הסכם הגרעין מ-2015. כמות כזו כוללת גם אורניום מועשר לרמות גבוהות, של 60% ו-20%. לנוכח חוסר הרצון שמפגין ממשל ביידן להתעמת עם האיראנים, גוברים הקולות בקרב מדינות סוניות במזרח התיכון התומכים בחזרה להסכם. בימים הקרובים אמור להתקיים בטהראן ביקור נדיר של היועץ לביטחון לאומי מאיחוד האמירויות.

"ניו יורק טיימס" דיווח בשבוע שעבר, בהמשך להערכות שהושמעו בעבר, כי תקיפת הבסיס הצבאי האמריקאי בא-תנף, במזרח סוריה, ב-21 באוקטובר השנה, היתה נקמה איראנית על הפצצות ישראליות נגד מיליציות שיעיות פרו-איראניות בסוריה. במתקפת המל"טים לא היו נפגעים, משום שישראל העבירה אזהרה מוקדמת לאמריקאים על התקיפה ואלה הספיקו לפנות את רוב חייליהם מהבסיס. ארה"ב לא הגיבה עד כה בפעולה כלשהי על מעשה התוקפנות האיראני, לאכזבתה של ישראל.

ישראל מתכוונת להמשיך בפעילות ההתקפית נגד איראן. זו כוללת, לפי דיווחים בתקשורת הבינלאומית, תקיפות סייבר באיראן ולעתים מעשי חבלה באתרי הגרעין עצמם, לצד תקיפות אוויריות תכופות בסוריה. בממשלה מכחישים את טענת יו"ר האופוזיציה, בנימין נתניהו, כאילו בנט או לפיד נתנו התחייבות לאמריקאים שישראל לא תפתיע אותם בפעילות חריגה נגד איראן ותבקש את רשותם לפני שתנקוט כל מהלך התקפי. בדרג המדיני סבורים כי המשטר באיראן פגיע לתקיפות מסוגים שונים וכי המדיניות הנכונה תהיה להמשיך בפעילות שתחליש אותו.

בחודשיים האחרונים הסתמנה עלייה בהיקף התקיפות שיוחסו לישראל בסוריה, חלקן באמצעות מטוסי קרב וחלקן בירי טילי קרקע-קרקע מטווח רחוק יחסית. ריבוי התקיפות עשוי להעיד על ניצול "חלון זמנים" נוח לפני כניסת מזג האוויר החורפי לאזור, אך הוא משקף גם מדיניות ישראלית - ולצדה הסכמה שבשתיקה מצד רוסיה להמשך ההפצצות, חרף המבוכה שהן מעוררות אצל משטר אסד. למוסקבה אין התנגדות ממשית לפגיעה ישראלית באינטרסים האיראניים בסוריה, כל עוד הכוחות שלה במדינה אינם נמצאים בסכנה.

אופטימיות מדרום

בממשלה שוררת, לראשונה זה זמן רב, מידה של אופטימיות זהירה באשר למצב ברצועת עזה. בימים האחרונים מסתמנת הסכמה בין ישראל, מצרים, קטאר וחמאס על פתרון חליפי להעברת השליש האחרון מהסיוע הכספי החודשי שמעבירה קטאר לרצועה, בסך עשרה מיליון דולר. אחרי "שומר החומות" הודיעה ישראל כי לא תתיר יותר העברת מזומנים במזוודות. כעת, לאחר מגעים שנמשכו כמה חודשים, נראה כי מצרים תעביר לחמאס דלק בשווי דומה. שר הביטחון גנץ ריכז את המהלך בעניין זה.

בנוסף, שוררת בממשלה תמימות דעים באשר לצורך בהמשך ההקלות הכלכליות לרצועה. ישראל כבר התירה כניסת 10,000 פועלים וסוחרים (בפועל, רובם המכריע פועלים) מהרצועה לעבודה בתחומי הקו הירוק, ומתקיימים מגעים להכפלת המספר. השינוי בעמדה הישראלית אירע אחר חילופי ראשי השב"כ. נראה כי ראש השירות החדש, רונן בר, מוכן יותר מקודמו לגמישות בעניין זה. שב"כ עדיין מגבש פתרונות אבטחה שונים, ובהם חיוב של הפועלים למעקב סלולרי כמה פעמים ביום, בתקווה למנוע מעורבות של פועלים בטרור.

בנוסף, תורחב בקרוב הפעילות במעבר רפיח, המחבר בין הרצועה למצרים. ישראל תסכים לכך, בתמורה להתחייבות מצרית להגברת הפיקוח למניעת הברחות אמצעי לחימה וחומרים דו-

שימושיים, אף שבעבר קהיר לא עמדה בהבטחות דומות. בישראל מרוצים מהפעילות המצרית להרס מנהרות באזור רפיח, שסיכלה חלק מתעשיית ההברחות של חמאס. לעומת זאת, למרות המאמצים הניכרים שמשקיע המודיעין המצרי, לא הושגה בינתיים התקדמות של ממש במגעים בין ישראל לחמאס על עסקת שבויים ונעדרים.

הממשלה תאשר בקרוב הקלות כלכליות נוספות גם בגדה המערבית. השרים הבכירים תומכים בהגדלת מספר האישורים לעבודת פלסטינים מהגדה בתחומי הקו הירוק וסבורים שזה פתרון טוב יותר לצורכי המשק מאשר הכנסת עובדים זרים ממדינות במזרח אסיה. בנט סבור כי כל עוד אין עלייה בהיקף הטרור מהגדה, צריך לשחרר ככל הניתן את המגבלות על הכלכלה הפלסטינית. עם זאת, הוא הביע הסתייגות פומבית מחידוש המשא ומתן המדיני, בנימוק שהדבר אינו ריאלי כעת ואינו תואם את האג'נדה של ממשלה ששותפות בה מפלגות מימין ומשמאל. כפי שדווח בשבוע שעבר ב"הארץ", ישראל פנתה לממשל ביידן בבקשה שילחץ על המדינות התורמות לרשות באירופה לגייס עוד כספים לפלסטינים במטרה לסייע ליציבות הממשלה ברמאללה ולמנוע את קריסתה.

(1) https://www.haaretz.co.il/news/politics/.premium.HIGHLIGHT-1.10402409?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter&utm_campaign=haaretz